

Koncepce řízení a rozvoje Katedry teorie a kritiky DAMU

(koncepce pro výběrové řízení na post vedoucího KTK DAMU, leden 2021)

V tomto roce je to přesně pětadvacet let, co Katedra teorie a kritiky DAMU (KTK DAMU) vznikla. Byla založena se záměrem nabízet (nejen) studentům a studentkám teoretickou reflexi divadelního umění v těsném kontaktu s prakticky zaměřenými katedrami DAMU. Během uplynulého čtvrtstoletí na fakultě přirozeně vznikaly další svébytné teoretické či výzkumné ústavy, teoretické reflexi se věnují i na jednotlivých katedrách. Pro KTK DAMU to nutně znamená znovu pojmenovávat vlastní specifika i postavení v rámci fakulty.

Specifika KTK DAMU jsou primárně dána prostředím, v jakém se nachází, i její velikostí. Tato specifika ji jasně odlišují od podobných, teatrologických kateder v České republice. KTK DAMU má blízko k praxi a může vstupovat do tvůrčí interakce s dalšími katedrami DAMU či dalších fakult AMU. Zároveň se jedná o malou katedru, jejíž ročníky tvoří nečetný počet posluchačů a posluchaček. Může tak studentům a studentkám nabízet daleko individuálnější přístup v rozvíjení jejich zájmů i schopností, jak přemýšlet o divadelní kultuře.

Koncepci jsem rozdělil do čtyř tematických částí (1. studium, 2. katedra, 3. partnerství a 4. výzkum), na nichž chci ukázat současný stav i budoucí výzvy KTK DAMU.

1. Studium

V roce 2019 KTK DAMU získala akreditaci bakalářského studijního programu, který se začal realizovat v akademickém roce 2020–2021. Nový studijní program je rozdělen do pěti rovnocenných studijních pilířů (*teorie, historie, kritika, praxe a dovednosti*), díky nimž studenti a studentky postupně získávají a rozvíjejí znalosti a dovednosti studovaného oboru. V nejbližším období se bude potřeba zaměřit na ověřování zaváděného studijního programu: zvážit jeho případné nedostatky či s ohledem na celkový záměr krátkodobě revidovat některé jeho cíle (v době pandemie COVID-19 se jedná především o pilíře *kritika a praxe*).

V nejbližším době je potřeba připravit koncepci nové magisterského studijního programu, jehož akreditace končí v červnu 2022. Na začátku loňského roku se s přípravou akreditace začalo, práce byla v důsledku pandemie zastavena. Ve zbývajícím je proto čase potřeba co nejdříve vytvořit nový a kvalitní studijní program, jenž stihne projít schvalovacím procesem.

Podoba nového magisterského studijního programu bude samozřejmě výsledkem důkladné diskuse přípravného týmu. Ten by měl však vycházet ze dvou základních předpokladů. Na jedné straně by díky dostatečně širokým a fundovaným kompetencím, které studenti nabydou během bakalářského studia, měl nový magisterský studijní program studentům a studentkám nabízet dostatečně individualizovaný rozvoj jejich myšlení o divadle. Posluchači a posluchačky by mohli mít větší vliv na samotnou podobu studia, kdy by si například formou projektového studia skládali studijní program dle vlastních oborových zájmů a dovedností, jimž se chtějí věnovat a které chtějí rozvíjet. Přirozenou součástí magisterského studia by měl být důraz na zahraniční studijní zkušenost. Na straně druhé, jež je podle mne s první organicky propojena, by měl nový studijní program být dostačující motivací, aby studenti a studentky v dalším studiu na KTK DAMU pokračovali. Přechody na jiné katedry DAMU i

celkové zanechání studia po bakalářském studiu jsou bohužel nemalým problémem, s nímž se katedra musí vyrovnávat.

Reakreditaci prochází i doktorský studijní program. Jeho nová podoba je plně v gesci předsedy oborové rady, bylo by však optimální, aby i nadále vznikal ve vzájemném dialogu s představiteli KTK DAMU.

2. Katedra

KTK DAMU tvoří jak teoretici a historici divadla, tak představitelé divadelní praxe. Je to další ze specifik, která katedra svým studentům a studentkám nabízí a která není na podobných teoretických katedrách standardem.

Jako významný posun v proměně katedry vnímám odpoutání se od dominantního zaměření na činoherní, respektive interpretační divadlo. To samé platí i pro studijní pilíř *kritika*, který se věnuje i jiným, nečinoherním divadelním projevům a kde by mělo v budoucnosti dojít k posunu směrem k crossmediálnímu žurnalismu (rozhlas, podcasty a další multimédia).

Rozšiřování o odborníky a profesionály z těchto oblastí je přirozeně spojeno s finančními a také úvazkovými možnostmi KTK DAMU. Jako externista do této problematiky zcela nevidím, mohu se vyjádřit pouze obecně. Zastávám názor, že je vždy lepší komornější tým s pedagogy s co největšími možnými úvazky, a další spolupracovníky hledat primárně v rámci DAMU, či jiných fakult AMU. Domnívám se však, že katedře – už vzhledem k jejímu názvu – chybí člen, který je aktivním kritikem.

Závěrem této části se chci vrátit ke slovu, jež padlo v předcházejícím odstavci – ke slovu tým. Katedra by měla daleko více fungovat jako tým, ve kterém se kompetence a angažovanost neohraničuje pouze na vedoucí/vedoucího a její/jeho zástupce/zástupkyni a garanty jednotlivých studijních programů. Měla by být týmem, kde se kompetence a angažovanost jednotlivých členů a členek distribuuje podle jejich zájmů a dovedností a kde se na profilu a činnosti katedry, ať už se jedná například o studijní záležitosti, vědu a výzkum, spoluprací se zahraničím atp., podílí více osob.

3. Partnerství

Tuto tematickou část chápu ve třech významech: partnerství v rámci fakulty, respektive AMU, partnerství v rámci oborové obce a partnerství vůči zahraničí.

Jak jsem zmiňoval již výše, KTK DAMU není v současné době jedinou platformou, kde se originálně rozvíjí teoretické myšlení o performativním umění. Je nezbytné, aby KTK DAMU sebevědomě vystoupila směrem k dalším katedrám a výzkumným ústavům DAMU, potažmo celé AMU, a aby nabídla partnerský dialog v myšlení o performativním umění, a to na teoretické, historické i uměnovýzkumné úrovni. Takový dialog může probíhat účastí členů a členek KTK DAMU na konferencích, sympoziích a debatách jiných kateder, (spolu)organizováním podobných akcí, případně iniciováním mezikatederního výzkumu.

Podobné lze říci o fungování katedry v rámci oborové obce. Je nezbytné KTK DAMU i se všemi jejími specifiky a danostmi, a zejména právě pro ně, vrátit mezi aktivní oborové hráče. Mám zde opět na mysli aktivitu v podobě konferenci, oborových organizací i výzkumu.

V zahraničních kontaktech si katedra v posledním období udržuje vysokou úroveň. Během akademického roku zde vystupují minimálně dva hosté. Jakkoliv se slibně rozvíjí partnerství

s Jagellonskou univerzitou, je potřeba zahraniční spolupráci na jedné straně pedagogicky i výzkumně tematizovat, na druhé straně je nezbytné aktivně rozšiřovat síť podobné spolupráce napříč Evropou, aby se katedra stala nepostradatelným výzkumným, pedagogickým i studentským partnerem.

4. Výzkum

KTK DAMU bohužel stagnuje v oblasti výzkumu. Posledním velkým výzkumným projektem byl výzkum zaměřený na postdramatické tendence v současném evropském dramatu (2015–2018). Výzkumu podpořenému grantovými výzvami AMU se v současné době věnují hlavně doktorandi. Z mého pohledu tento fakt ovlivňuje všechny výše uvedené tematické celky této koncepce. Nechci a ani nemohu navrhnout konkrétní výzkumné projekty. Ty musí vycházet z autentické potřeby jednotlivých členů KTK DAMU. (Výzkumná témata, která mohou být realizována na KTK DAMU, mohou být součástí diskuse nad touto koncepcí.) Je však nezbytné posílit jak individuální, tak kolektivní výzkumné projekty, jimiž by se katedra profilovala – a tedy kompaktněji definovala svůj profil.

Z intenzivnější výzkumné činnosti by měli samozřejmě profitovat i studenti a studentky všech studijních programů – bakalářského, magisterské i doktorského –, jimž podle mého názoru nejvíce ze všech momentálně nabízených zkušeností a praxí, chybí badatelská zkušenost.

Závěrem bych rád zdůraznil základní témata této koncepce. KTK DAMU má jasně danou výchozí pozici v rámci DAMU a AMU i spřízněných, uměnovědných oborů. Tuto pozici je však nezbytné tvůrčím a týmovým způsobem dále rozvíjet a umocnit, ať už na úrovni samotné katedry, fakulty či oborové obce. Na všech těchto úrovních je potřeba zohledňovat její pedagogický, institucionální a vědecko-výzkumný potenciál. Jedině tak se KTK DAMU může stát důvěryhodným partnerem vůči svým studentům a studentkám, pedagogům a pedagožkám a fakultním i oborovým partnerům.